

ВІДГУК

**офіційного опонента - кандидата юридичних наук
Пилипа Ярослава Юрійовича на дисертаційне дослідження
Сітара Дмитра Васильовича на тему
«Принципи розподілу повноважень публічної адміністрації»,
подане на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за
спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право;
інформаційне право**

Актуальність теми дослідження. Обрана Дмитром Васильовичем Сітаром тема належить до сфери адміністративного права, наукова та практична проблематика якого доволі різноманітна. При цьому можна впевнено стверджувати про стан її триваючої актуальності. Адже за часи існування Української держави у статусі незалежної, наша країна перебуває у постійному процесі реформування системи органів публічного управління, пошуку балансу між функціями і повноваженнями суб'єктів публічної адміністрації. При цьому у різні періоди і різними суб'єктами декларувалися неоднакові цілі: підвищення ефективності діяльності, впровадження демократії, вимога міжнародних організацій, забезпечення прав громадян, подолання корупції, а останнім часом і європейська інтеграція.

Сьогодні дисертант репрезентує своє бачення проблеми. І це бачення стосується не політологічного чи політичного аспекту, не управлінського чи економічного. Його бачення стосується правового аспекту, і більше того, принципів, тобто базових, вихідних правових ідей та цінностей.

Така постановка питання є доволі сміливою, оскільки передбачає охоплення проблеми не тільки у її горизонтальному вимірі, на рівні позитивного регулювання нормами права. Вибір такої тематики зумовлює узагальнення також існуючих закономірностей, підвалин, засад окресленої проблематики. Саме з цим і пов'язується з одного боку складність, а з іншого – незмінна актуальність дослідження Дмитра Васильовича Сітара.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Роботу виконано згідно наукового напряму роботи кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» в межах наукової теми «Удосконалення правового забезпечення публічного адміністрування у контексті євроінтеграційних процесів».

Мета і завдання дослідження сформульовані ясно і чітко. З них слідує, що дисертант обрав за мету дослідження сутності та виявлення і узагальнення характерних особливостей застосування принципів розподілу повноважень публічної адміністрації для формулювання теоретичних положень удосконалення законодавства в цій сфері.

Методологічна основа дослідження покликана сприяти глибокому та всебічному дослідженню зазначеного кола питань. В дисертації було вдало використано як загальнонаукові, так і спеціально-наукові методи пізнання. Основні положення дисертації отримали належну апробацію: вони обговорювалися на засіданні кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права Ужгородського національного університету, а також були оприлюднені на 3 міжнародних науково-практичних конференціях.

Загальна структура роботи продумана і виважена, є логічною та демонструє поступовий рух від загального до конкретного розуміння. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертації становить 185 сторінок.

Наукова новизна основних положень та висновків дисертації полягає в тому, що дисертаційна робота є одним з перших в Україні комплексним науковим дослідженням, що присвячено визначенню сутності та характерних особливостей принципів розподілу повноважень публічної адміністрації.

Загалом найбільш суттєвими здобутками дисертанта, що характеризують наукову новизну і практичну значущість рецензованого дослідження, на наш погляд, є визначення принципів формування системи повноважень публічної адміністрації як керівних правил та основних положень,

які виражають сутність та лежать в основі формування системи публічної адміністрації та розподілу між її структурними одиницями повноважень відповідно до сучасних вимог розвитку держави, а також встановлення, що сучасна юридична наука визначає два основні способи пояснення суті та змісту принципів: ідеальний та аксіологічний, що проявляються у використанні термінів «ідея» та «цінність» (стор. 42, 64-65).

Важливим теоретичним висновком є те, що не дивлячись на спільність принципів права у різних державах, їх імплементація може призводити до появи різних вимог та стандартів. Це обумовлено, на думку здобувача, тим, що позаправові елементи стають чинниками значних відмінностей в організаційно-правових структурах і системі регулювання публічного адміністрування в різних державах. І навіть більше того, сучасне право спрямовує свою регулятивну дію на предмети та відносини, які раніше не підпадали під дію норм права, зокрема правила професійної етики та культури (стор. 66-67).

Не можна не висловити позитивне враження від вдалого поєднання ґрунтовного дослідження теоретичних основ та особливостей європейських принципів щодо розподілу повноважень публічної адміністрації. Важливим є виділення не тільки європейських принципів, але і завдань, на досягнення яких вони спрямовані. Так, вимога існування гармонізованого, узгодженого з фінансовими можливостями планування, що забезпечує досягнення поставлених цілей реалізується за допомогою наступних принципів: принцип узгодженості планування з урядовими цілями у цілому та фінансовими можливостями; наявність гармонізованої та інтегрованої у внутрішню політику системи планування для всіх процесів, що стосуються європейської інтеграції; необхідність забезпечення громадського контролю у процесі публічного адміністрування. На виконання вимоги прозорого прийняття рішень публічною адміністрацією у відповідності до законодавчих вимог та зі збереженням процедур парламентського контролю існують принципи прозорості прийняття рішень, вимоги застосування професійних суджень адміністрації та забезпечення юридичної відповідності рішень; а також наявність процедур

парламентського контролю та впливу на формування державної політики (стор. 128-130).

Разом із тим варто відзначити й деякі **спірні моменти дослідження**, що виноситься на захист.

1. Дисертантом цілком слушно визначається, що в праві ЄС має місце концепція що загальні принципи права, концепція основних прав людини та принципи належного адміністрування співвідносяться в адміністративно-правовій сфері таким чином, що стають основою формування інтегрованої адміністративно-правової системи. При цьому загальні принципи права і основоположні права людини тлумачаться у ширшому контексті та охоплюють усю сферу регулювання, а належне адміністрування – тільки сферу адміністративного права (стор. 52).

Тому хотілося б у даному контексті почути думку дисертанта стосовно того, чи європейські принципи, в тому числі і принцип належного адміністрування, які досліджувалися у третьому розділі дослідження, є загальними чи спеціальними? Чи вони підпадають під класифікаційну схему другого розділу, і чому їх дослідження було виділено у окрему самостійну частину роботи?

2. Цілком слушно Дмитро Васильович відмітив, що тільки поєднання принципів централізації і децентралізації забезпечують оптимізацію управління в державі загалом та в кожному територіальному утворенні зокрема. Наступні міркування автора стосовно оптимального співвідношення принципів централізації і децентралізації зводяться до того, що вони не можуть обмежуватися тільки абстрактними теоретичними положеннями, а ці принципи можуть тільки тоді набувати якості вихідних ідей та положень, коли реалізовані у законодавстві, що регулює повноваження та компетенцію владних суб'єктів (стор. 108). Стосовно цього питання дисертант проаналізував програмні документи, зокрема, Концепцію адміністративної реформи, Концепцію державної регіональної політики, Державну стратегію регіонального розвитку,

однак, на нашу думку, аналіз законодавства, що регулює повноваження суб'єктів публічної адміністрації, міг би бути проведений більш ретельно.

3. Також робота виграла б, якби автором було дано пропозиції, які стосуються внесення змін до законодавства, що регулює повноваження публічної адміністрації, і яке б відображало напрацювання та висновки, зроблені здобувачем у ході написання дисертаційного дослідження.

Загалом подана на захист дисертація є завершеною науково-дослідною роботою, котра містить наукове вирішення поставлених задач. Основні результати дисертації досить повно викладені у статтях у вітчизняних та зарубіжній фахових наукових виданнях, а також у матеріалах міжнародних конференцій. Зіставлення текстів дисертації та автореферату свідчить, що їх основний зміст є тотожним.

Вказане дозволяє зробити **загальний висновок**, що дисертаційне дослідження «Принципи розподілу повноважень публічної адміністрації» повністю відповідає науковій спеціальності 12.00.07 та вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 «Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів», а її автор – Сітар Дмитро Васильович – заслуговує присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 - адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

**Начальник відділу
контррозвідувального захисту
інтересів держави у сфері економіки
УСБУ в Закарпатській області**

к. ю. н. Пилип Ярослав Юрійович